Mācību materiāls pirmsskolai – Uzveic enerģijas monstriņus!

● Vispārizglītojošos nolūkos ● Sociālās zinības

2 mācību stundas – pēc izvēles pasniedzot uzreiz vai dalot, rotaļas var izmantot atsevišķi. STUNDAS PLĀNS

STUNDAS APRAKSTS
Stunda ir sadalīta trīs daļās - ievads (teorija) par enerģiju, multfilmu skatīšanās, refleksija par stundā apgūto un zināšanu nostiprināšana, aktivitāte – rotaļa.

STUNDAS MĒRĶIS:

- **ZINĀŠU** Kas ir enerģija, energoefektivitāte un kā ikdienā elektrību un siltumu izmantot efektīvi;
- **MĀCĒŠU** Lietot efektīvākos enerģijas taupīšanas paņēmienus un izvēlēties piemērotākos savā ikdienā, pamatojot savu izvēli.

NEPIECIEŠAMIE RESURSI:

Nodarbības vadītājam (skolotājam)

- Interaktīvā tāfele vai projektors ar pieslēgtu datoru
- Piekļuve Youtube platformai
- Darba lapas – pieejamas šī stundas plāna pielikumā

Aptuvenais laiks	Darbības, metodes, aktivitātes	Ko dara skolotājs	Ko dara skolēni?	Izmantotie papildu rīki
	AKTUALIZĀCIJA – 2 -3 min.			
2-3 min	Bērni jau sākumā tiek rosināti uz nelielu sarunu par tēmu "kas ir enerģija", jautājot, viņu domas. Kā viņi šodien tikuši uz bērnu dārzu – gājuši ar kājām, braukuši ar auto, autobusu? Kā, viņuprāt, šīs lietas kustas? Ar domu, ka tas notiek ar enerģijas palīdzību. Pēc tam var pajautāt, vai ir paēduši brokastis/pusdienas? Cilvēki enerģiju uzņem, ēdot. Šodien uzzināsim, kā efektīvi un gudri izmantot elektrību, kas ir viens no enerģijas veidiem, kā arī ūdeni, kas ir ļoti svarīgs mūsu dzīvē. Bērni aicināti dalīties ar savām zināšanām, atbildot uz jautājumiem: - Kas ir enerģija? - Kur varētu izmantot enerģiju, elektrību? - Kā viņi mājās taupa enerģiju? Vai izslēdz gaismu izejot no istabas, aizgriež/aizver ūdens krānu, tīrot zobus utml.?	Skolotājs uzdod bērniem jautājumus (pa vienam), piefiksējot bērnu atbildes, papildinot tās. Kopā ar bērniem pārrunā viņu atbildes un sniedz skaidrojošas atbildes.	Bērni atbild uz skolotāja jautājumiem, dalās ar savām zināšanām, pārrunā dzirdēto.	"Skolotāja palīgs" – pieejams šī stundu plāna pielikumā.

	Multfilmas + aktivitātes – 60 min			
1 min	**Skolotājs pastāsta par multfilmu (info – "Skolotāja palīgs")** Būs 5 multfilmas – par vairākiem monstriņiem un puisēnu Gustavu, kā arī supervaroni Leldi, kas palīdzēs Gustavam uzveikt monstriņus. Stāstījumā iekļaut, ka, skatoties multfilmu, jāpadomā, vai kāds no šiem monstriņiem varētu būt iemitinājies arī bērnu mājās. Skatoties multfilmas, visi kopā uzzināsim, kā tos uzveikt.	Skolotājs pastāsta	Bērni klausās skolotāja stāstījumu	"Skolotāja palīgs" – pieejams šī stundu plāna pielikumā.
5 min	**1. tēma: Kā uzveikt Gaidīšanas monstriņu?** Bērni noskatās video (Palīdzi Gustavam uzveikt Gaidīšanas monstriņu – 1. sērija). Pēc multfilmas noskatīšanās seko pāris jautājumi un atbildes par multfilmā redzēto. Skolotājs uzdod jautājumus – piemēram – kā sauca monstriņu? Pie kādām ierīcēm tas parādījās? Vai arī viņu mājās ir šādas ierīces redzētas? Informācija par gaidīšanas režīmu pieejama "Skolotāja palīgs".	Skolotājs ieslēdz video (Palīdzi Gustavam uzveikt Gaidīšanas monstriņu – 1. sērija).	Bērni noskatās video un pēc tam notiek saruna par noskatīto multfilmu, tēmu "Gaidīšanas režīms"	"Skolotāja palīgs" – pieejams šī stundu plāna pielikumā. **1.video** – Palīdzi Gustavam uzveikt Gaidīšanas monstriņu – 1. sērija https://youtu.be/pmqlTw8AjK4?si=uEI9Coy5s37eyUcn

5 min	**Darba lapa: 1. uzdevums**	Skolotājs izdala darba lapas	Bērni pilda darba lapas 1. uzdevumu - savieno ierīces, kam ir gaidīšanas režīms ar gaidīšanas monstriņu. Kad izpildīts, pārrunā – kura ierīce neiederējās? (*Skaidrojums pieejams materiālā "Skolotāja palīgs"*)	Darba lapa Skolotāja palīgs – pieejams šī stundu plāna pielikumā.
5 min	**2. tēma: Kā uzveikt Ūdens un Tējkannas monstriņus?** Skolotājs ievada tēmā par ūdens izmantošanu (skat. "Skolotāja palīgs"), uzdod pāris jautājumus par to, kā bērni izmanto ūdeni savās mājās. Bērni noskatās video (Palīdzi Gustavam uzveikt Ūdens un Tējkannas monstriņus – 2. sērija). Pēc multfilmas noskatīšanās seko pāris jautājumi un atbildes par multfilmā redzēto. Piemēram – kādus monstriņus redzējāt? Kur mājās tas parādījās? utml.	Skolotājs ieslēdz video (Palīdzi Gustavam uzveikt Ūdens un Tējkannas monstriņu – 2. sērija).		"Skolotāja palīgs" – pieejams šī stundu plāna pielikumā. **2.video** – Palīdzi Gustavam uzveikt Gaidīšanas monstriņu – 2. sērija https://youtu.be/60E-RA7C-R4?si=1E22qKbNIue8uSmc

5 min	**3. tēma: Kā uzveikt Gaismas monstriņus?** Skolotājs uzdod dažus jautājumus par apgaismojuma tēmu (skat. "Skolotāja palīgs"). Piemēram, vai vienmēr izslēdzat gaismu, kad izejat no istabas? Kad vairs neizmantojat naktslampiņu? Paskatīsimies, kā veicās Gustavam. Skolēni noskatās video (Palīdzi Gustavam uzveikt Gaismas monstriņus – 3. sērija). Pēc video noskatīšanās seko pāris jautājumi un atbildes par noskatīto multfilmu.	Skolotājs ieslēdz video (Palīdzi Gustavam uzveikt Gaismas monstriņus – 3. sērija).		**3.video** – Palīdzi Gustavam uzveikt Gaismas monstriņus! – 3. sērija https://youtu.be/_iQMESBw3u4?si=6U9hJgSY66WQrLHk
5 min	**Darba lapa: 2. uzdevums**	Skolotājs izdala darba lapas.	Bērni pilda darba lapas 2. uzdevumu- raksta Leldes vārdu. Kad izpildīts, pārrunā – kā sanāca.	Darba lapa

	AKTIVITĀTE: ROTAĻA– 5-10 min.			
5-10 min	**1. variants**. Lai izkustētos, bērniem piedāvā iet rotaļā **"Noķer monstriņu"**. Skatīt stundu plānā pielikumu - "Noķer monstriņu!". Skolotājs pastāsta, ka tagad notiks rotaļa, skanēs dziesma, kādā brīdī būs pauze, kad ejot cauri "tiltam", kādu ķers. Skolotājs ieslēdz dziesmu "Enerģijas monstriņi!", atskaņotāja izvēlas "Turn repeat on", lai dziesma atkārtotos, aicina bērnus sastāties aplī. Skanēs dziesmiņa un bērni iet uz apli, virzoties cauri "tiltam".	Skolotājs izstāsta noteikumus, vada rotaļu.		**Dziesma**: https://youtu.be/yfqc-nY1R7o Papildmateriāls - pieejams šī stundu plāna pielikumā - rotaļa "Noķer monstriņu!"
5-10 min	**2. variants. "Pasaka par nogurušajām ierīcēm".**	**Pirms nodarbības skolotājs sagatavo** lapiņas no papildmateriāla "Pasakas tēli ar nosaukumiem". Skolotājs izstāsta noteikumus, vada rotaļu.		Video: https://youtu.be/YeOwb5YTOzU Papildmateriāls - pieejams šī stundu plāna pielikumā - rotaļa "Pasaka par nogurušajām ierīcēm" un "Pasakas tēlu kartītes").

5 min	**3. Tēma: Kā uzveikt Ledusskapja un Vēso monstriņus?** Bērni noskatās video (Palīdzi Gustavam uzveikt Ledusskapja un Vēso monstriņus – 4. sērija). Pēc multfilmas noskatīšanās seko pāris jautājumi un atbildes. Piemēram, kā sauca monstriņu? Kuros brīžos uzrodas ledusskapja monstriņš? Kā sauca saldētavā dzīvojošo monstriņu? Kurā sezonā vislabāk atkausēt saldētavu?	Skolotājs ieslēdz video (Palīdzi Gustavam uzveikt uzveikt Ledusskapja un Vēso monstriņus – 4. sērija).		**4.video** – Palīdzi Gustavam uzveikt Ledusskapja un Vēso monstriņus – 4. sērija https://youtu.be/YKTgpoDbt74?si=Bbuh5xiEBETrKkXc
5 min	**Darba lapa: 3. uzdevums**	Skolotājs izdala darba lapas.	Bērni pilda darba lapas 3. uzdevumu- saskaita monstriņus attēlā. Kad izpildīts, pārrunā – kā sanāca.	Darba lapa
5 min	**3. Tēma: Kā uzveikt Siltuma, Loga un Auto monstriņus?** Bērni noskatās video (Palīdzi Gustavam uzveikt Siltuma, Loga un Auto monstriņus – 5. sērija). Pēc multfilmas noskatīšanās seko pāris jautājumi un atbildes. Piemēram, kad parādās siltuma monstriņš, kāpēc loga monstriņš nepazuda? Izskaidro, kāpēc nepieciešams vēdināt telpas.	Skolotājs ieslēdz video (Palīdzi Gustavam uzveikt Siltuma, Loga un Auto monstriņus – 5. sērija).		**5. video** – Palīdzi Gustavam uzveikt Siltuma, Loga un Auto monstriņus – 5. sērija https://youtu.be/el6ltTBufyw?si=_1jx9e9ACjaS-WhX

	REFLEKSIJA – 5 min.			
	Skolotājs uzdod bērniem jautājumu, vai viņu mājās varētu būt iemitinājies kāds no monstriņiem, ko redzēja multfilmās? Skolotājs nosauc katru no monstriņiem un aicina atcerēties, kā to uzveikt (papildu informācija materiālā "Skolotāja palīgs"): 1. Gaidīšanas monstriņš 2. Ūdens monstriņš 3. Tējkannas monstriņš 4. Gaismas monstriņi 5. Ledusskapja monstriņš 6. Vēsais monstriņš 7. Siltuma monstriņš 8. Loga monstriņš 9. Auto monstriņš	Skolotājs uzdod jautājumus.	Skolēni atbild uz skolotāja jautājumiem un min piemērus, kā monstriņus iespējams uzdots.	"Skolotāja palīgs" – pieejams šī stundu plāna pielikumā.

Rotaļa "Noķer monstriņu!"

Fonā skan monstriņu dziesmiņa: https://youtu.be/yfqc-nY1R7o

1) Bērni nostājas aplī un sadodas rokās. Divi vadošie bērni vai bērns + vadītājs nostājas viens otram pretī, sadodas rokās un paceļ rokas augšā – viņi ir tilts.

2) Vadītājs sauc, bērni atkārto:

Monstriņi, monstriņi, Enerģijas monstriņi! - 2X Glābjam mūsu planētu, Saucam gudru palīgu! -2X Lelde padomu mums dos, lai uzveikt mošķus izdotos! - 2X

3) Apļa dalībnieki, dziedot dziesmiņu, iet pa apli cauri tiltam. Vadītājs noteiktā brīdī spiež pauzi dziesmai (ja iespējams), tilts nolaižas - vadītāji nolaiž rokas, mēģina kādu noķert.

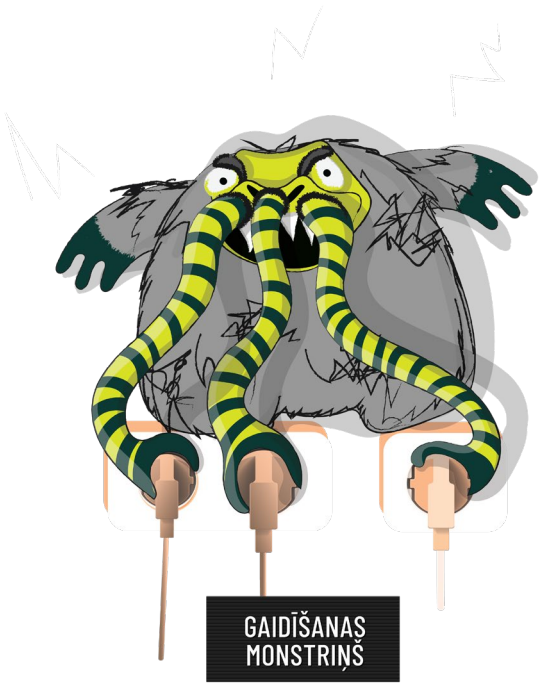
4) Kurus tilts noķer, tie pievienojas tiltam (iet vadītājiem aiz muguras). Ar katru reizi tilts kļūst arvien lielāks un gājēju pa to arvien mazāk. Sākumā ķer tikai pēc dziesmas nodziedāšanas, pēc tam – var ķert jebkurā brīdī.

Noteikumi: Tiltam ļoti uzmanīgi jānolaiž rokas.

elektrum Enerģijas centrs

1. uzdevums. Kā uzveikt Gaidīšanas monstriņu?

Savieno gaidīšanas monstriņu ar tām ierīcēm, pie kurām monstriņš atrodams.

Dators

Televizors

Fēns

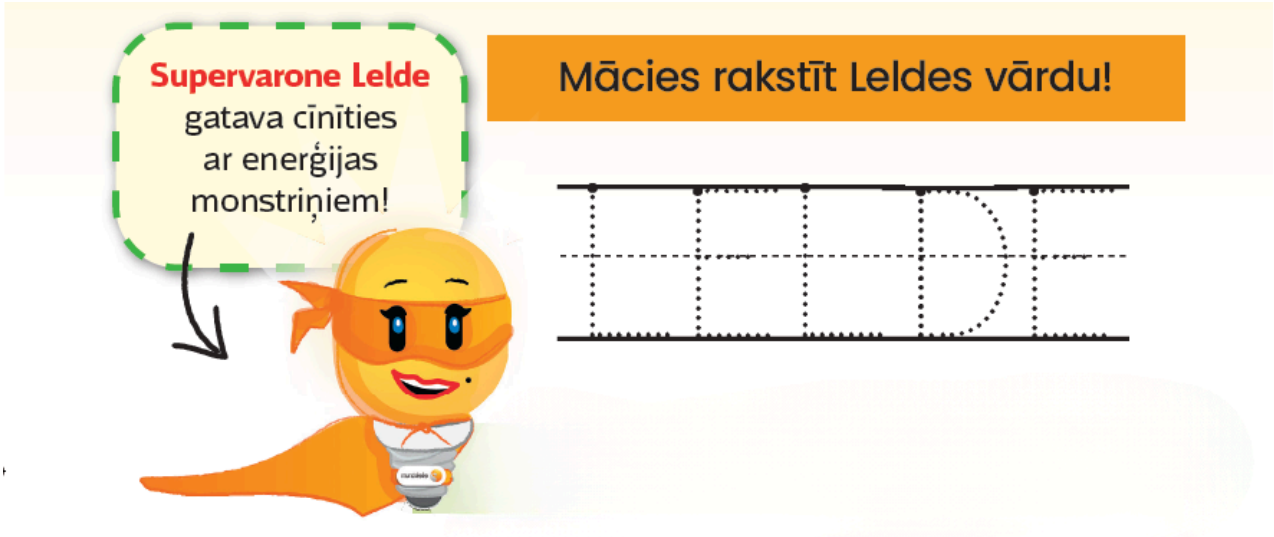

Spēļu konsole

elektrum Enerģijas centrs

2. uzdevums. Mācies rakstīt vārdu "Lelde"!

3. uzdevums. Saskaiti enerģijas monstriņus!

elektrum Enerģijas centrs

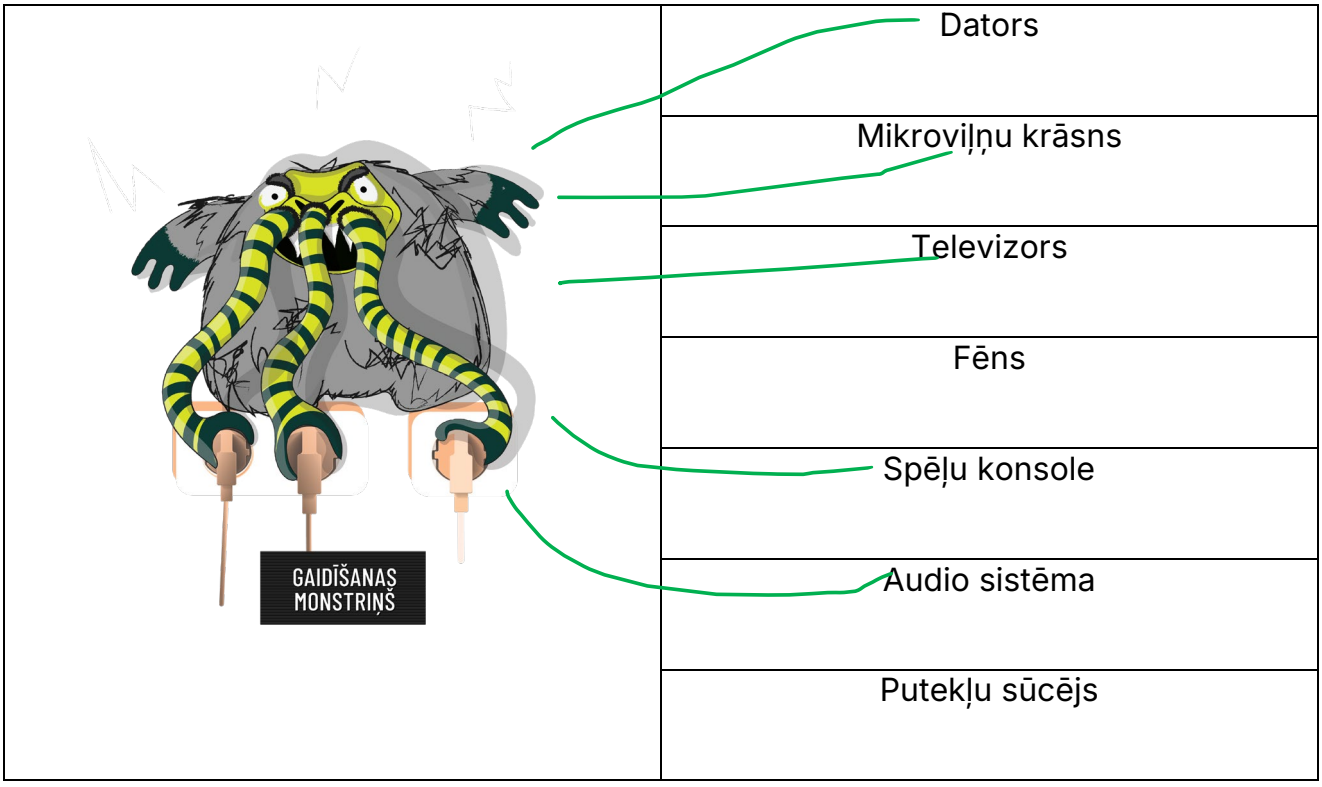
Skolotāja palīgs mācību stundai
"Uzveic enerģijas monstriņus"

Stāstu sērija "Uzveic enerģijas monstriņus!" ir par zēnu Gustavu, kas savās mājās sastop dažādus enerģijas monstriņus, kas iemitinājušies teju katrā mājoklī. Gustavam palīgā steidz supervarone Lelde, sniedzot padomus ikdienas paradumu maiņā, un pastāstot, kā uzveikt katru no monstriņiem.

Iespējams, ka arī jūsu mājoklī ir paslēpies Gaidīšanas, Gaismas vai Ūdens u.c. enerģijas monstriņi, tamdēļ skatīsimies multfilmas, lai uzzinātu, kā tos uzveikt.

1. uzdevums. Kā uzveikt Gaidīšanas monstriņu?

Savieno gaidīšanas monstriņu ar tām ierīcēm, pie kurām monstriņš atrodas.

Kuras ierīces Tavās mājās tērē elektrību gaidīšanas režīmā?

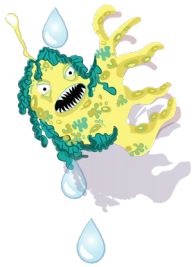
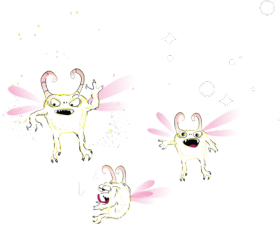
Tādas ierīces, kā dators un monitors, televizors, printeris, dekoders, rūteris, audio sistēma – **faktiski viss, kam deg lampiņa** – patērē nelielu daudzumu elektrības pat, tad, kad netiek izmantotas, bet paliek ieslēgtas rozetē.

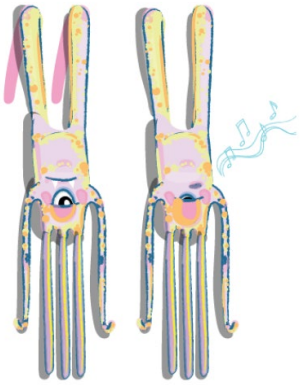
3. uzdevums. Saskaiti, cik enerģijas monstriņi paslēpušies attēlā!

REFLEKSIJA – informācija par to, kā uzveikt enerģijas monstriņus

1.	**GAIDĪŠANAS MONSTRIŅŠ** 	**Raksturojums:** Resns, nervozs īgnulis. Visbiežāk atrodas pie elektroierīcēm, piemēram, datora, televizora vai spēļu konsoles, kas palikušas ieslēgtas, lai gan netiek lietotas. Monstriņš ir piesūcies pie to kontaktligzdām un sūc elektrību, bet sāta sajūtu kā nedabū, tā nedabū, tāpēc ap kontaktligzdām skaļi knosās un dūc. **Kā uzveikt monstriņu:** • Kad ierīces (telefons, planšetdators, spēļu konsole) ir uzlādētas vai netiek izmantotas, palūdz vecākiem tās atvienot no rozetes. • Dodoties prom no mājām uz ilgāku laiku, atgādini vecākiem izslēgt ierīces pilnībā, lai monstriņam nav, ar ko "baroties".
2.	**ŪDENS MONSTRIŅŠ**	**Raksturojums:** Dzīvo un karājas zem ūdens krāniem. Ļoti ekstraverts, īpaši aktīvs, kad ūdens tek lieki. **Kā uzveikt monstriņu:** • Ja pamani, ka ūdens krāns vai duša pil, pastāsti par to vecākiem.

		• Izmanto ūdeni prātīgi, lieki nelaistoties. • Aicini vecākus pārbaudīt – vai ūdens krānam ir speciālais sietiņš – aerators, kas palīdz ietaupīt ūdeni. • Aizver ūdens krānu, kamēr tīri zobus!
3.	TĒJKANNAS MONSTRIŅŠ 	**Raksturojums:** Dzīvo tējkannā, skumji peld pa ūdeni un met kalķi. Vienīgais, kas sagādā viņam prieku, ir, kad tējkanna ir pilna ar ūdeni un ieslēgta vārīties. **Kā uzveikt monstriņu:** • Palīdzi vecākiem sekot līdzi, lai tējkannā neveidojas kaļķa* kārta. • Vāri tik daudz ūdens, cik nepieciešams, nevis piepildi tējkannu pilnu. *kaļķis ir baltā kārta, kas izveidojas tējkannā, vārot ūdeni
4.	GAISMAS MONSTRIŅI 	**Raksturojums:** Šūpojas un dauzās pa visām lieki ieslēgtajām lustrām, lampām un spuldzītēm. Jo vairāk mājās bez vajadzības ieslēgta gaisma, jo nevaldāmāki monstriņi kļūst. **Kā uzveikt monstriņus:** • Izejot no telpas, atceries izslēgt gaismu. • Ja istabā ir gaišs, neslēdz papildu lampas, lustras. • Dienas laikā atver aizkarus vai žalūzijas un ielaid istabā gaismu.
5.	SILTUMA MONSTRIŅŠ 	**Raksturojums:** Mīl siltumu, tāpēc dzīvo un galvenokārt guļ un skaļi krāc uz radiatoriem. Jo siltāki tie ir, jo monstriņam saldāks miegs un skaļāka krākšana. **Kā uzveikt monstriņu:** • Ja mājās ir regulējami radiatori, lūko, lai cipars uz tiem nav lielāks par "3". • Apskati, vai radiatori nav aizklāti (ar mēbelēm), citādi siltais gaiss silda tikai monstriņu. • Pārliecinies, ka logi un durvis ir ciet!

6.	LOGA MONSTRIŅŠ 	**Raksturojums:** Dzīvo uz loga augšējās maliņas un veldzējas pie tā vēdināšanas režīma. Sapņains, ilgi kavējas ainavā pa logu un vicina kājas, kas atsitas pret stiklu un rada monotonu troksni. **Kā uzveikt monstriņu:** • Kad vecāki vēdina istabu, iesaki atvērt logu līdz galam un uz īsu brīdi, nevis turēt to puspavērtu. • Ja tiek izmantots elektriskais sildītājs vai gaisa kondicionieris, pārliecinies, ka logi ir aizvērti!
7.	VĒSAIS MONSTRIŅŠ 	**Raksturojums:** Tusē pa saldētavu un skaļi snovo pa saldētavas apaugušajām restēm un ledus kārtiņu veidojošiem "kalniem" tā, ka nekam citam saldētavā vairs nepietiek vietas. **Kā uzveikt monstriņu:** • Seko līdzi, lai saldētavā neizveidojas ledus kārtiņa. • Kopā ar vecākiem vismaz reizi gadā rīkojiet "Saldētavas atkausēšanas dienu". • Pārbaudi, vai saldētavas durvis ir aizvērtas!
8.	LEDUSSKAPJA MONSTRIŅŠ 	**Raksturojums:** Monstriņš labākajos gados, kurš dzīvo ledusskapī un kuram visu laiku ir karsti. Viņš nerimstoši skaļi elpo un virina ledusskapja durvis, cerot, ka paliks vēsāk. **Kā uzveikt monstriņu:** • Neatstāj vaļā un lieki nevirini ledusskapja durvis. • Ļauj ēdienam atdzist pirms to ieliec ledusskapī. • Lūko, lai ledusskapis nebūtu nokrauts ar priekšmetiem.
9.	AUTO MONSTRIŅŠ 	**Raksturojums:** Dzīvo un ir izpleties pa visu mašīnas aizmugurējo sēdekli, barojas ar auto izplūdes gāzēm. Jo ilgāk auto brauc, jo lielāks monstriņš paaugās un izdala nepatīkamu aromātu. **Kā uzveikt monstriņu:** • Ej kājām, brauc ar velosipēdu vai izmanto sabiedrisko transportu. • Tālākiem ceļojumiem – brauc kopā ar citiem.